ՔԱՌԱՄՈՒՆՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԻԶՄԻՐ ՇԱԲԱԹ 15 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1884 — ԹԻՎ 1316

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

ՀԱՏՐ 4 ՄԼԹԱԼԻԹ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՀՈՐԻՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՏՐ 4 ՄԼԹԱԼԻԹ

Ց. Գ. ՍԱՂԱՖԵԱՆ
Հրատարակատու — Տնօրէն

ՏԱՐԵԳԻՆ ԿԱՆԽԻԿ

ԻԶՄԻՐ	Օսմ. ոսկի	1
ԴՈՒՐՍՈՒ	Մէճիտիէ	6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ	Ֆրանք	25

ԾԱՆՈՒՑԱԴԻՆ

3	դրուշ ասղը	ՄԻԿ ԱՆԳԱՄ
2	դրուշ	ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ
60	փարա	ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

Զ. Գ. ՊԱԼԹԱԶԱՐԵԱՆ
Հիմնադիր

Ա. Կ. ԱՂԱԶԱՐԵԱՆ, կը տնօրինէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վերաբերեալ բոլոր գործերը։ Շիշէ-ձիլէր ճատտէսի Զինկըրլարա Ֆէրխանէ

Որ եւ է գրութիւն, յօդուած կամ նամակ, որ ուղղակի ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ կը վերաբերի, տնօրէնին կը դրկուի։ Էէվլի խան թիւ 17

ԻԶՄԻՐ, ՇԱԲԱԹ, 15/27 ՍԵՊՏ. 1884

ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Բարիզի լրագիրներէն «Լա Փռէս» թղթակցութիւն մը կը հրատարակէ Պօլսէն, որուն մէջ կը տեսնուին հետեւեալ տողերը.

«Օսմանեան վեհապետներէն խիստ քիչերը կրցած են վայելել իրենց բազմաթիւ և տարաբդի հպատակ ժողովրդոց այն համարումն, համակրութիւնն ու յարգանքը՝ զոր կը վայելէ այժմու վեհապետ Օգոստափառ Սուլթան Ապդիւլ Համիտ։ Բոլոր իր հպատակները, թէ մահմետական և թէ քրիստոնեայ, համաձայն կերպով յարգանք ու պատկառանք կ'ընծայեն Անոր գիտաւորութեանց բարութեան, Անոր՝ աշխատութեան համար ունեցած զօրութեան և այն ջանից՝ զոր կ'ընէ բարձրացնելու համար Պետութեան վիճակն ու կացութիւնը զոյս իր ձեռաց մէջն ունի։ Անիրաւութիւն մը պիտի ըլլար եթէ չըսէինք որ այդ ջանքերն յաջողութեամբ պսակուեցան։

«Երբ միաքերնիս բերենք պատերազմէն եւս Օսմանեան պետութեան ունեցած վիճակն և երբ ուշադրութիւն ընենք անոր այժմու կացութեան, չենք կարող չզարմանալ թէ այս երկիրն այնքան քիչ տարիներու մէջ կարողացաւ ազատիլ սոսկալի տագնապի մը հետեւանքներէն։ Զօրաբանակն՝ որ խիստ նուազած էր Այ Սթէֆանօի դաշնադրութեան ժամանակ՝ վերակազմուեցաւ և Տաճկաստան այսօր ունի զինուորական զօրութիւն մը, որ ի հարկին կարող է ամենայն արժանաւորութեամբ պաշտպանել իր պատիւն ու իրաւունքը։ Իր զինուորական վերակազմութեան գործին հետ միատեղ, Դանձային վիճակը վերահաստատելու համար ընդունուելիք միջոցներուն քննութեանն ալ սկսաւ՝ լուրջ և գործնական եղանակաւ մը։

«Կառավարութիւնն հասկցաւ թէ որքան էական է Հանրային պարտուց արժէքուղթերը կրողներուն հետ համաձայնիլ՝ թէ Պետութեան վարկը բարձրացնելու և թէ ապագայ բարեփոխութեանց ուղին բանալու համար։ Այս մասին Պարոնայց Պուրքի և Վայֆրէի հետ եղած բանակցութիւնք համաձայնութեան մը յանգեցան և պահանջատերք ստացան երաշխաւորութիւններ որք իրենց արժէքին այժմեան արժողութիւն մը կ'ապահովեն և ապագային համար կը խոստանան, երկրին հարստութեան զարգացման համեմատութեամբ, աւելի արժողութիւն։

«Միևնոյն թուականին, Պերլինի դաշնադրութեան՝ Տաճկաստանի կողմէ զոհողութիւններ տրամադրող յօդուածները տակաւ առ տակաւ ի գործ կը դրուէին, և ի շնորհս անշահախնդրութեան և հոչակաւոր ոգւոյն, զոր ցոյց տուաւ Օսմանեան կառավարութիւնը, հելլենական սահմանագլխոյ դժուար և սքրտնեղիչ խնդիրը կարգադրեցաւ, առանց անհաճոյ հետեւանաց։ Մեծամեծ բարեփոխութիւններ միանգամայն ներմուծուեցան թէ Դանձային գործոց խնդրոյն և թէ Պետութեան վարչական զանազան ճիւղերու մէջ, և որ արժանի է ուշադրութեան՝ բոլոր ասոնք կը կատարուէին առանց վարկ խնդրելու։ Անհերքելի է որ այս արդիւնքները, որք կրնան հաբեւանցի դիտողի մ'աչքէն վրիպիլ, բայց սակայն խիստ պայծառ օրէն երևիլ իրենց բոլոր տարածութեամբ՝ մտքէն և ամբողջութեամբ դիտողի մը համար, — բոլոր այս արդիւնքները կ'ընենք Վեհափառ Սուլթան Ապդիւլ Համիտի անձնական ջանից և նախաձեռնութեան կը պարտաւորին։

«Ոչ ոք կ'անդիտէ, Պօլսոյ մէջ, թէ Սուլթանն իր ժամանակին մեծ մասը Տէրութեան գործոց կը զոհէ, և այն սքանչելի գործունէութիւնը զոր կ'ապացուցանէ այս մասին, կրնայ իբր օրինակ առնուիլ շատ մը նախարարապետներէ։ Նորին Վեհափառութիւնն ունի միանգամայն ճաշակ՝ գործերու, ձիրք՝ զայնս հասկցնելու և հաստատամտութիւն՝ ի գործ դնելու համար։ Չկայ դեսպան մը, որ այս մասին յարգանք չընծայէ Նորա դատողութեան ազատութեանը և Նորա նպատակաց վեհութեան։

«Քաղաքական մեծ խնդիրներու տեղեկութեամբ միայն գոհ չըլլալով, Նորին Վեհափառութիւնը կը զիջանի հսկել վարչութեան ուղղութիւնն ու Պետութեան պաշտօնատարաց ընթացքն ու գործողութիւնները։ Այս հսկողութիւնը պատճառ եղաւ այդ վերջնոյ ջանասիրութեան՝ որով նախարարութեանց և մանաւանդ ելմտական գործոց մէջ կանոնաւորութիւն մտաւ։

«Սուլթան Ապդիւլ Համիտ, Դանձային լաւ վարչութեան մը անհաշտելի եղող զեղծմանց վերջ տալու փառքն ունեցաւ, Իր իշխանութեան օրով, երբեք փոխառութիւն մը չինքուեցաւ, և, առժամանակեայ տիտղոսով տեղական դրամատուններու հետ եղած դրամական գործողութիւնք ևս հետզհետէ հաղուադէպ եղած են։ Հանրային գործողութեանց ընթացքն երբեք չկասեցաւ և այս փորձերու արդիւնքներն ապացուցին, որ Օսմանեան կառավարութիւնը՝ կարգապահութեամբ և տնտեսագիտութեամբ՝ կրնար ինքն իրեն բաւականանալ և նոյն իսկ դարմանել, մինչև մէկ աստիճան, Տէրութեան հարստութեանն ու վարկին եղած վնասները։

«Այս ահա կը բացատրէ Նորին Վեհափառութեան ժողովրդականութիւնն և մայրաքաղաքի բնակչաց փոյթն՝ որով ասոնք, առիթ չեն փախցներ իրենց երախտագիտութիւնն ու գոհացումներն առ ինքն արտայայտելու համար։ Իր այսպիսի տրամադրութիւններովը սիրուած վեհապետով մը, որուն փորձառութիւնն օր ըստ օրէ կը մեծնայ նաև, Տաճկաստան կրնայ ապագան քաջալերութեամբ նշմարել, և ազգաց մէջ պահել պատուաւոր դիրքը զոր իրեն կը ցուցնեն իր անդամն և իր կարևորութիւնը, հակառակ այն չարագուշակութեանց՝ որք ինչպէս անցեալին մէջ կ'ըլլային, հիմայ ևս կ'ըլլան իրեն նկատմամբ։»

ԵՐԵՔ ԿԱՑՍԵՐՔ

Մանրամասն նկարագրութիւն սեսակցութեան երից կայսերաց ի Սքիէռնիէվիչ.

Մեր ընթերցողներն հետաքրքրութեամբ պիտի կարդան անշուշտ, հիւսիսային երեք մեծ պետութեանց վեհապետներուն սեսակցութեան մանրամասն նկարագրութիւնք որ տեղաւորեցինք։ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրն սեպտ. 15 երկուշաբթի ալ կը հասնի Սքիէռնիէվիչի դղեակը։ Զարին և Զարուհւոյն կողմանէ առ ինքն եղած ընդունելութիւնք խիստ սիրալիր կըլլայ։ Շոգեկառքէն իջնելով Ֆ. Ժոզէֆ կայսրը աչքէ անցուց պատուոյ պահակազօրն ընդ հրամանատարութեամբ զօրապետ Փանիուիթիի՝ որուն ձեռքը կը խմէ կայսրը։ Այնուհետև տեղի կունենայ վեհապետաց վերբերական անձանց փոխադարձաբար կայսերաց ներկայացումը, այս պահուս Քալնոքի կոմսը, որ աւստրիական հէ-սարներու համազգեստը կը կրէր կուգայ ողջունել զՊ. Կիէրս և անոր հետ կը տեսնուի քանի մը վայրկեան։ Յետոյ Աւստրիոյ կայսրն իր բազուկը կընծայէ Զարուհւոյն և կ'ուղղուի դէպի ներկայացման սրահը։ Առանց կը հեռանի Զարը, իր բազուկը տալով Վլատիմիրի մեծ դքսուհւոյն։ Շէնքին մօտ կը սպասէ կառք մը, ուր կը մտնեն Աւստրիոյ կայսրն ու Զարուհին։ Զարը կը մտնէ ուրիշ կառք մը և կերթան դղեակ։

Աւստրիոյ կայսեր դալուստէն երկու ժամ ետև, լուր կորուի Ալմանիոյ Կիլիոմ կայսրը բերող կառախումբին հասնիլը։

Զարն ու Աւստրիոյ կայսրը, ինչպէս նաև Զարուհին և կայսերական ընտանեաց միւս բոլոր անդամք իրենց մարդերով, կայարանը կը սպասէին Կիլիոմ կայսեր։ Զարն ու Աւստրիոյ կայսրը հագած էին գերմանական զօրագնդիս համազգեստը և կը կրէին Սև—Արծուոյ շքանշանը։

Կիլիոմ կայսրը Ռուս զօրապետի համազգեստ հագած էր և կը կրէր Սէնթ Անտրէի կարգին շքանշանը։ Սամիւրաբ վար կիջնայ Վ-ԷՆՆ և առաջին անդամ Զարը կը համբուրէ երկու հեղ, յետոյ կայսրուհւոյն ձեռքն համբուրելէ ետև կողջունէ մեծ դուքսերն և կը յառաջանայ դէպի Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը, զոր կը համբուրէ նոյնպէս քանի մը հեղ, սիրալիր կերպով անոր երկու ձեռքերը սխմելով։

Այս միջոցին շոգեկառքէն վար կ'իջնան Պիզմարք իշխանն և ուրիշ հետևորդք։ Զարը քանի մը քայլ կ'առնէ դէպի Պիզմարք իշխան և սիրալիր կերպով ձեռքն անոր կ'երկարէ բարի գալուստ մաղթելով անոր։ Կայսրուհին ևս ձեռքը կուտայ Պիզմարք իշխանին որ կը փութայ համբուրել զայն։

Ապա Կիլիոմ կայսրը Զարին ընկերակցութեամբ պատուոյ պահակազօրն տչքէ կ'անցուցնէ, մինչդեռ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը Պիզմարք իշխանին առջև կերթայ զայն ողջունելու համար։

Պիզմարք ապա կը սխմէ Քալնոքի կոմսին և Պ. Կիէրսի ձեռքերը։

Սովորական ներկայացումնք լրանալէ ետև, Կիլիոմ կայսրն իր բազուկները կը ներկայէ կայսրուհւոյն և երկու վեհապետներն իր հետևորդութեանն ունենալով կ'ուղղուի դէպի կառքերն, որք կը սպասեն կայսերական հիւրերն ի դղեակ տանելու։ Երեք նախարարապետք ոտքով կերթան հոն։

Նոյն օր, երեկոյեան ժամ 7ին հայկերոյթ մը ի մի կը գումարէ երեք վեհապետներն Սքիէռնիէվիչի դղեակին մէջ։ Ալմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերք Ռուսական համազգեստ կը կրէին, մինչդեռ Զարն և մեծ դուքսերն աւստրիական համազգեստ կը կրէին։ Հարիւր հոգւոյ համար պատրաստուած սեղանը բոլորաձև է։ Կիլիոմ կայսրը դիմացուհին կառաջնորդէ ի սեղան և ինքն ալ կը բազմի անոր աջ կողմը։ Աւստրիոյ կայսրն ալ կը բազմի Զարուհւոյն ձախ կողմը։ Զարուհւոյն դէմը կը բազմի Զարը, աջ կողմը ունենալով Վլատիմիրի մեծ դքսուհին, և ապա Պիզմարք իշխանը, իսկ ձախ կողմն ունի Քօչուպի իշխանուհին և Քալնոքի կոմսը։ Ռուս զօրագնդից, որոց գլուխն են Ալմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերք, երաժշտութիւնք փոխադարձաբար կը նուագէին ճաշի միջոցին։ Կենաց բաժակ չպարպուիր, բայց Կիլիոմ կայսեր առաջարկութեամբ երեք կայսերք բաժակնին իրարու կը դպցուցեն քանի մ'անգամ։

Կայսրուհին այցելութիւն կընդունի ճաշէն ետև։ Աւելի վերջ կը բաժնուի թէյը մատերմաբար կազմեալ ակումբի մը մէջ, ուր ի բաց առեալ կայսերական ընտանեաց անդամք, միմիայն երեք նախարարապետները կ'ընդունուին։ Ճաշին ատեն Զարն իր բաժակը Պիզմարք իշխանի և Քալնոքի կոմսին բաժակաց ալ կը դպցուցնէ։ Պիզմարք կը կրէր Մակսէպուրիի ղրահաւոր զօրաց համազգեստը, իսկ Քալնոքի՝ աւստրիական հէ-սարներու համազգեստը։

Հետևեալ երեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամ տասնմէկին Կիլիոմ և Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրք աչքէ կ'անցնեն հետևակազօր երկու գունդերն՝ որոց գլուխներն են իրենք։ Գունդերէն մին կը կենար դղեակին առջև կողմն իսկ միւսը ձախ։ Երեք կայսերք կ'անցնին նախ գնդից վերին կողմէն։ Յետոյ Աւստրիոյ կայսրն իր գնդին գլուխը կ'անցնի և կ'անցնի անոր հետ Կիլիոմ կայսեր առջևէն։ Այս վերջինն ալ իր կարգին իր գունդը կանցունէ Աւստրիոյ կայսեր առջևէն։ Զարուհին պատշգամին բարձրէն զօրահանդէսը կը դիտէր։ Երեք կայսերք Զարուհւոյն քով կ'երթան և երկու զօրագունդք անգամ մ'ևս կ'անցնին նուագածութեամբ պատշգամին առջևէն։

Կէսօրէն ժամ մ'ետև տեղի կ'ունենայ որսորդութիւն մը, ուր տասներկու հրաւէր միայն կ'ըլլան։ Վեհապետք կառքով կ'երթան որսորդութեան ժամադրութեան վայրը։ Առաջին կառքին մէջ կը գտնուէին Զարուհին՝ Աւստրիոյ կայսեր հետ, երկրորդ կառքին մէջ կը գտնուէին Ալմանիոյ կայսրն ու Զարը։ Յետոյ կուգային չորս հետևորդ կառքեր։ Քաղաքէն անցած ատենին Վեհապետք ցնծութեան աղաղակներով կ'ողջունուին բազմութենէն։ Քաղաքին մուտքին վրայ յաղթութեան կամար մը կը կանգնուի, որուն մօտ կը կենային մանկամարդ աղջկունք ձեռքերնին ունենալով ծաղկեայ փունջեր զոր կը նետեն Զարուհւոյն անցած ճամբուն վրայ։ Որսորդութիւնը կը տեւեցնայ ժամ հինգին։ Որսորդութենէն ետև, ընտանեկան ճաշ մը կը տրուի ժամ վեցին դղեակին ճաշի փոքր սրահին մէջ։

Միևնոյն օրն երեք նախարարապետք կը խորհրդակցին առաւօտեան ժամ իններէն մինչև տասն և մէկ և կէսօրէն ետև ժամը մէկէն մինչև երեք։ Վերջին խորհրդակցութենէն ետև Պիզմարք իշխանը խիստ զուարթ կ'երևէր և գոհունակ կերպարան մ'ունէր։ Վարչապետին լուսանկարիչ մը բերել կուտայ մէկ քարտէզի վրայ երեք նախարարապետաց պատկերները լուսանկարելու։

Երեկոյին պարապաղ մը կը կատարուի։ Թատերախաղը նոյն առտու Վարչապետին հասած էին մանաւոր կառախումբով։ Ներկայացումը շատ փառաւոր կը ելլայ։ Թատրոնը, որ մի միայն երկու հարիւր հոգի կը պարունակէր, ծաղիկներով զարդարուած և արևու ճառագայթից նման պայծառ լոյսերով լուսաւորուած էր։ Թիկնաթոռաց առաջին երկու կարգերն արքունեաց վերապահուած էին։ Երկու մեծ օթեակներ լրագրապետաց սրուած էին։ Հրաւիրելոց թիւն էր ութսուն երկու, որոյմէ շատ քնտանիքներ բոլոնիական աղնուապետականութեան կը վերաբերէին։ Բոլոր մարդերն համազգեստ կը կրէին։

Արարողապետ Թրուպէչքոյի իշխանը ժամ եօթին բարձր ձայնով Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը մտաւ։ Օսմանեան կառավարութիւնը, հելլենական սահմանագլխոյ դժուար և սքրտնեղիչ խնդիրը կարգադրեցաւ, առանց անհաճոյ հետեւանաց։ Մեծամեծ բարեփոխութիւններ միանգամայն ներմուծուեցան թէ Դանձային գործոց խնդրոյն և թէ Պետութեան վարչական զանազան ճիւղերու մէջ, և որ արժանի է ուշադրութեան՝ բոլոր ասոնք կը կատարուէին առանց վարկ խնդրելու։ Անհերքելի է որ այս արդիւնքները, որք կրնան հաբեւանցի դիտողի մ'աչքէն վրիպիլ, բայց սակայն խիստ պայծառ օրէն երևիլ իրենց բոլոր տարածութեամբ՝ մտքէն և ամբողջութեամբ դիտողի մը համար, — բոլոր այս արդիւնքները կ'ընենք Վեհափառ Սուլթան Ապդիւլ Համիտի անձնական ջանից և նախաձեռնութեան կը պարտաւորին։

«Ոչ ոք կ'անդիտէ, Պօլսոյ մէջ, թէ Սուլթանն իր ժամանակին մեծ մասը Տէրութեան գործոց կը զոհէ, և այն սքանչելի գործունէութիւնը զոր կ'ապացուցանէ այս մասին, կրնայ իբր օրինակ առնուիլ շատ մը նախարարապետներէ։ Նորին Վեհափառութիւնն ունի միանգամայն ճաշակ՝ գործերու, ձիրք՝ զայնս հասկցնելու և հաստատամտութիւն՝ ի գործ դնելու համար։ Չկայ դեսպան մը, որ այս մասին յարգանք չընծայէ Նորա դատողութեան ազատութեանը և Նորա նպատակաց վեհութեան։

«Քաղաքական մեծ խնդիրներու տեղեկութեամբ միայն գոհ չըլլալով, Նորին Վեհափառութիւնը կը զիջանի հսկել վարչութեան ուղղութիւնն ու Պետութեան պաշտօնատարաց ընթացքն ու գործողութիւնները։ Այս հսկողութիւնը պատճառ եղաւ այդ վերջնոյ ջանասիրութեան՝ որով նախարարութեանց և մանաւանդ ելմտական գործոց մէջ կանոնաւորութիւն մտաւ։

«Սուլթան Ապդիւլ Համիտ, Դանձային լաւ վարչութեան մը անհաշտելի եղող զեղծմանց վերջ տալու փառքն ունեցաւ, Իր իշխանութեան օրով, երբեք փոխառութիւն մը չինքուեցաւ, և, առժամանակեայ տիտղոսով տեղական դրամատուններու հետ եղած դրամական գործողութիւնք ևս հետզհետէ հաղուադէպ եղած են։ Հանրային գործողութեանց ընթացքն երբեք չկասեցաւ և այս փորձերու արդիւնքներն ապացուցին, որ Օսմանեան կառավարութիւնը՝ կարգապահութեամբ և տնտեսագիտութեամբ՝ կրնար ինքն իրեն բաւականանալ և նոյն իսկ դարմանել, մինչև մէկ աստիճան, Տէրութեան հարստութեանն ու վարկին եղած վնասները։

«Այս ահա կը բացատրէ Նորին Վեհափառութեան ժողովրդականութիւնն և մայրաքաղաքի բնակչաց փոյթն՝ որով ասոնք, առիթ չեն փախցներ իրենց երախտագիտութիւնն ու զգացումներն առ ինքն արտայայտելու համար։ Իր այսպիսի տրամադրութիւններովը սիրուած վեհապետով մը, որուն փորձառութիւնն օր ըստ օրէ կը մեծնայ նաև, Տաճկաստան կրնայ ապագան քաջալերութեամբ նշմարել, և ազգաց մէջ պահել պատուաւոր դիրքը զոր իրեն կը ցուցնեն իր անդամն և իր կարևորութիւնը, հակառակ այն չարագուշակութեանց՝ որք ինչպէս անցեալին մէջ կ'ըլլային, հիմայ ևս կ'ըլլան իրեն նկատմամբ։»

ԵՐԵՔ ԿԱՑՍԵՐՔ

Մանրամասն նկարագրութիւն սեսակցութեան երից կայսերաց ի Սքիէռնիէվիչ.

Մեր ընթերցողներն հետաքրքրութեամբ պիտի կարդան անշուշտ, հիւսիսային երեք մեծ պետութեանց վեհապետներուն սեսակցութեան մանրամասն նկարագրութիւնք որ տեղաւորեցինք։ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրն սեպտ. 15 երկուշաբթի ալ կը հասնի Սքիէռնիէվիչի դղեակը։ Զարին և Զարուհւոյն կողմանէ առ ինքն եղած ընդունելութիւնք խիստ սիրալիր կըլլայ։ Շոգեկառքէն իջնելով Ֆ. Ժոզէֆ կայսրը աչքէ անցուց պատուոյ պահակազօրն ընդ հրամանատարութեամբ զօրապետ Փանիուիթիի՝ որուն ձեռքը կը խմէ կայսրը։ Այնուհետև տեղի կունենայ վեհապետաց վերբերական անձանց փոխադարձաբար կայսերաց ներկայացումը, այս պահուս Քալնոքի կոմսը, որ աւստրիական հէ-սարներու համազգեստը կը կրէր կուգայ ողջունել զՊ. Կիէրս և անոր հետ կը տեսնուի քանի մը վայրկեան։ Յետոյ Աւստրիոյ կայսրն իր բազուկը կընծայէ Զարուհւոյն և կ'ուղղուի դէպի ներկայացման սրահը։ Առանց կը հեռանի Զարը, իր բազուկը տալով Վլատիմիրի մեծ դքսուհւոյն։ Շէնքին մօտ կը սպասէ կառք մը, ուր կը մտնեն Աւստրիոյ կայսրն ու Զարուհին։ Զարը կը մտնէ ուրիշ կառք մը և կերթան դղեակ։

Աւստրիոյ կայսեր դալուստէն երկու ժամ ետև, լուր կորուի Ալմանիոյ Կիլիոմ կայսրը բերող կառախումբին հասնիլը։

Զարն ու Աւստրիոյ կայսրը, ինչպէս նաև Զարուհին և կայսերական ընտանեաց միւս բոլոր անդամք իրենց մարդերով, կայարանը կը սպասէին Կիլիոմ կայսեր։ Զարն ու Աւստրիոյ կայսրը հագած էին գերմանական զօրագնդիս համազգեստը և կը կրէին Սև—Արծուոյ շքանշանը։

Կիլիոմ կայսրը Ռուս զօրապետի համազգեստ հագած էր և կը կրէր Սէնթ Անտրէի կարգին շքանշանը։ Սամիւրաբ վար կիջնայ Վ-ԷՆՆ և առաջին անդամ Զարը կը համբուրէ երկու հեղ, յետոյ կայսրուհւոյն ձեռքն համբուրելէ ետև կողջունէ մեծ դուքսերն և կը յառաջանայ դէպի Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը, զոր կը համբուրէ նոյնպէս քանի մը հեղ, սիրալիր կերպով անոր երկու ձեռքերը սխմելով։

Այս միջոցին շոգեկառքէն վար կ'իջնան Պիզմարք իշխանն և ուրիշ հետևորդք։ Զարը քանի մը քայլ կ'առնէ դէպի Պիզմարք իշխան և սիրալիր կերպով ձեռքն անոր կ'երկարէ բարի գալուստ մաղթելով անոր։ Կայսրուհին ևս ձեռքը կուտայ Պիզմարք իշխանին որ կը փութայ համբուրել զայն։

Ապա Կիլիոմ կայսրը Զարին ընկերակցութեամբ պատուոյ պահակազօրն տչքէ կ'անցուցնէ, մինչդեռ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը Պիզմարք իշխանին առջև կերթայ զայն ողջունելու համար։

Պիզմարք ապա կը սխմէ Քալնոքի կոմսին և Պ. Կիէրսի ձեռքերը։

Սովորական ներկայացումնք լրանալէ ետև, Կիլիոմ կայսրն իր բազուկները կը ներկայէ կայսրուհւոյն և երկու վեհապետներն իր հետևորդութեանն ունենալով կ'ուղղուի դէպի կառքերն, որք կը սպասեն կայսերական հիւրերն ի դղեակ տանելու։ Երեք նախարարապետք ոտքով կերթան հոն։

Նոյն օր, երեկոյեան ժամ 7ին հայկերոյթ մը ի մի կը գումարէ երեք վեհապետներն Սքիէռնիէվիչի դղեակին մէջ։ Ալմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերք Ռուսական համազգեստ կը կրէին, մինչդեռ Զարն և մեծ դուքսերն աւստրիական համազգեստ կը կրէին։ Հարիւր հոգւոյ համար պատրաստուած սեղանը բոլորաձև է։ Կիլիոմ կայսրը դիմացուհին կառաջնորդէ ի սեղան և ինքն ալ կը բազմի անոր աջ կողմը։ Աւստրիոյ կայսրն ալ կը բազմի Զարուհւոյն ձախ կողմը։ Զարուհւոյն դէմը կը բազմի Զարը, աջ կողմը ունենալով Վլատիմիրի մեծ դքսուհին, և ապա Պիզմարք իշխանը, իսկ ձախ կողմն ունի Քօչուպի իշխանուհին և Քալնոքի կոմսը։ Ռուս զօրագնդից, որոց գլուխն են Ալմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերք, երաժշտութիւնք փոխադարձաբար կը նուագէին ճաշի միջոցին։ Կենաց բաժակ չպարպուիր, բայց Կիլիոմ կայսեր առաջարկութեամբ երեք կայսերք բաժակնին իրարու կը դպցուցեն քանի մ'անգամ։

Կայսրուհին այցելութիւն կընդունի ճաշէն ետև։ Աւելի վերջ կը բաժնուի թէյը մատերմաբար կազմեալ ակումբի մը մէջ, ուր ի բաց առեալ կայսերական ընտանեաց անդամք, միմիայն երեք նախարարապետները կ'ընդունուին։ Ճաշին ատեն Զարն իր բաժակը Պիզմարք իշխանի և Քալնոքի կոմսին բաժակաց ալ կը դպցուցնէ։ Պիզմարք կը կրէր Մակսէպուրիի ղրահաւոր զօրաց համազգեստը, իսկ Քալնոքի՝ աւստրիական հէ-սարներու համազգեստը։

Հետևեալ երեքշաբթի օր, առաւօտեան ժամ տասնմէկին Կիլիոմ և

նով կը ծանուցանէ արքունեաց գալուստը։ Նախ Կիլիմ կայսրը կը մտնէ իր բաղուկն ունենալով Զարուհին, յետոյ կուգայ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրն իր բաղուկն ունենալով Վլատիմիրի մեծ դքսուհին։ Ասոնց ետևէն կը քալէ Ռուսաց կայսրն առանձին։ Այս վերջինն հագած է բրուսիական Ֆէլտի համազգեստ, իսկ իր երկու կայսերական հիւրերն հագած են ռուսական համազգեստ։ Ներկայացումը կը վերջանայ ժամ տասնեմէկուկէսին և յատուկ կառախումբ մը՝ Վարշաւիա կը տանի հրաւիրեալները։

Զորեքշաբթի առաւօտուն մեծ շարժում մը կը սկսի Սքիէռնիէվիչի կայարանին մէջ։ Բոլոր նախարարք, զօրավարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք ժամ ութուկէսին կայարան կուգան Կիլիմ կայսեր հրաժեշտի ողջոյնն առնելու։ Կայսրը ժամ ինէին քանի մը վայրկեան մնալով կը հասնի կայարան Զարուհին ընկերակցութեամբ։ Կիլիմ կայսրը, միշտ ռուսական համազգեստի թիկունս, Զարուհուոյն երկու այտերը կը համբուրէ, յետոյ կը համբուրէ Զարն և Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը։ Այս վերջինն ապա կը մօտենայ Պիզմարք իշխանին և քանի մը հեղ անոր ձեռքը կը թօթվէ։ Կիլիմ կայսրն այնուհետև շնորհակալութիւն կը յայտնէ զինուորական պաշտօնէից, որք եկած էին զինքն ողջունելու և վերջին կը մտնէ, անգամ մ'ևս Զարին ձեռքը թօթվելէ ետև։ Զարը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Արմանիոյ կայսեր այցելութեանն համար։

Ժամը ճիշդ իններին կառախումբը կը մեկնի կայարանէն։

Միշէլ մեծ դուքսը և իր երկու որդիք կը մեկնին կայսեր հետ, որք ներկայ պիտի գտնուին Հռենոսի վրայ դերմանական զօրաց զինափորձերուն։ Ժամը տասին միւնոյն հանդիսաւոր արարմունքներով տեղի կունենան Աւստրիոյ կայսեր մեկնումը։ Զարը շնորհակալութիւն կը յայտնէ անոր այցելութեան և երկու Վեհապետք կը համբուրեն զիրար քանի մը հեղ։ Ֆրանսուա Ժոզէֆ կայսրը Վ.-ն մնալով շնորհակալութիւն կը յայտնէ, բարձր ձայնով և գաղղիերէն լեզուաւ, Զարին և Զարուհուոյն իրենց սիրալիր ընդունելութեան համար։

Զարն և Զարուհին կը մնան ի Սքիէռնիվիչ մինչև սեպտ. 24, ապա կերթան ի Կաչինա։

Երից կայսերաց հետևորդք պատուանշան կը ստանան, երեք տէրութեանց վերաբերական կարգերէն։ Պիզմարք իշխանին ՝ներկու որդիք ռուսական և աւստրիական բարձր պատուանշանները կը ստանան։

* * *

Այս առթիւ աւելորդ չէ յիշել թէ Սքիէռնիէվիչի դղեակը պատմական է։ Մեծն Նաբոլէոն մարաջախտ Տալուիթի տուաւ զայն Լոմիչի իշխանութեան հետ միատեղ։ Մարշալտին մահէն ետև, Կոսդանդին Բիւնոմիչ մեծ դուքսին տացուած քն եղաւ դղեակը, որուն կինը Լոմիչի իշխանուհի տիտղոսը կը կրէր։ Մեծ դուքսին մահէն ետև, դղեակն իրը ժառանգութիւն անցաւ Նիքոլա կայսեր։ Այդ դղեակը շատ ընդարձակ է, բայց կահաւորութիւնը խիստ պարզ է։

ՖՐԱՆՍՈ—ՉԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ժովակալ Բուռապէ կը հեռագրէ Դաղղիոյ ծովային գործոց նախարարութեան թէ, Ֆու Զէուի ռմբակոծութենէն Չինաստանի կրած վնասն յիսուն միլիոնի կը հասնի։ Հեռագիրը կը յաւելու թէ, գաղղիական նաւատորմին Մին գետէն ելնելէն ետև, Չինացիք յաջողեր են երկու նաւ կրկին սպառազինել Քիմիայիի անցքին վրայ։ Այդ երկու նաւերն են եղեր անգլիական Զէֆիր նաւին վրայ ռումբ արձակող, որուն սպաներէն տեղական Հիւպարտ ծանրապէս վիրաւորուեր է։

* * *

Հանկ Քոնկէն սեպ. 17 թուականաւ հետևեալ հեռագիրը կը ստանայ «Թայմզ»։

«Գաղղիական ՍԸ-ն մարտանաւն Հանկ Քոնկի նաւահանգիստին մէջ չինական ճոնկ-նաւ մը բռնեց։ Գաղղիացի ծովագօրք նաւին թնդանօթներն ու պաշարը դուրս հանեցին։ Հանկ Քոնկի վաճառականաց մէջ սաստիկ սրտմտութիւն կը տիրէ։ Ճոնկ-կոչուող նաւերու միջոցաւ եղած տուրհառը միայն մնացած է այս վայրկեանիս, և նաւավարք կը յայտարարեն թէ, չեն համարձակիր նաւահանգիստէն դուրս ելնել առանց թնդանօթով զինուելու, ընդդէմ ծովահէնից։ Պովէն կառավարիչը ճարան մեկնեցաւ և Պ. Մարշ որ անոր տեղը կ'անցնի, կը մերժէ այս գործով զբաղելու։ Գաղղիացւոց օրինազանցութիւններէն պատճառած որտմտութիւնն օր քան օրէ կ'աւելնայ։»

* * *

«Թայմզ» խմբագրական յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ թէ, Ֆրանսա—Չինական պատերազմը ինչպէս պատճառեց բրիտանական շահուց, ինչպէս նաև ուրիշ ազգաց շահերուն։

Հանկ Քոնկի վերոյիշեալ լուրը մեկնելով, կ'ըսէ թէ ճոնկ-ները պէտք ունին սպառազինելու որպէս զի իրենք զիրենք պաշտպանեն ասպատակութեանց դէմ։ Գաղղիացիք, զանոնք զինաթափ ընելով, օտարին գործոց խառնուած կ'ըլլան յանիրաւի, վասն զի փոխադրութեան համար այժմ ճոնկ-ները մնացած են միայն։ Ծովակալ Բուռապէ զեղծումներ կ'ընէ իր զօրութեան մէջ, հետզհետէ չէզոք շահերն անհանդիսա ընելով։

* * *

Փէքինի իշխանութիւնք, դիմել կուտայ «Թայմզ»։ բուռական խորամիտ են ընդնշմարելու համար թէ, ծովակալ Բուռապէ էրենց հաշին է-ՆԸ ԿԸ։ Ֆրանսան բացէ ի բաց թշնամի ներկայացնելով բոլոր այն ազգերու՝ որք առևտրական շահեր ունին Չինաստանի ջուրերուն մէջ։ Չինական իշխանութեանց այս կրաւորական դիրքն ուրիշ և ոչ մէկ բանէ այսքան չէր կրնար քաջալերուիլ։ Բուռապէ ծովակալը կը նայ հաւանականաբար չինական ուրիշ երկիրներ կամ նաւեր ալ ջնջել առանց դժուարութեան, բայց հեռի է սոյդ բլլալէ՝ որ կարենայ Զունկ Լի Եամէնի որոշումներն քնել տալ։ Բան մեղ, կը յարէ անգլիական թերթը, յիսուն միլիոնի կորուստ՝ կշիռին մէջ խիստ քիչ կը կշռեն, և ծովակալ Բուռապէ պիտի կրնայ գոհացում տալ ինքն իրեն տակաւին շատ կրնասպատկելով այդ կորուստը՝ Չինացիներն հնազանդելէ առաջ։

Իր այս ընթացքով՝ դժուար է ծովակալ Բուռապէի համար, չինական կառավարութիւնը տագնապի մէջ ձգել։ Ֆու Զէուի հեռագիրները կրնան խնդրել որ Բէյրինի վրայ արշաւանք բլլայ, բայց Պ. Ժիւլ Ֆէրրի գիտէ որ նմանօրինակ ձեռնարկութիւն մը իր պաշտօնէութիւնը կրնայ վնասել, եթէ Չինացիք դիմադրեն։

* * *

Ըստ «Թայմզ»ի, Ժիւլ Ֆէրրի պէտք է որ պայքարը թողու և կամ լրջօրէն և իրապէս պատերազմի։

Գաղղիա ոչինչ ունի շահելիք այս չարաբաստիկ կռիւներով։ Զբկրնար առևտրական նորանոր առաւելութիւններ ձեռք ձգել, չբկրնար ստանալ այնպիսի երկիրներ որք արժեն պահպանելու ծանրութեան յանձն առնուլ։ Կարելի չէ՞ արդեօք ընդունիլ թէ, ծովակալ Բուռապէ բաւական գործեց իր երկրին զօրութիւնն ապացուցանելու և իրեն եղած վերէժը լուծելու համար։

Անկարելի է հաւատալ մեղ, կ'եղրակացնէ «Թայմզ», որ Ֆրանսայի պատիւն աղարտած բլլայ, եթէ Ժիւլ Ֆէրրի յայտարարէ թէ արդէն ստացուած դոհունակութիւնը բաւական է և թէ պէտք է ալ դադրիլ պատուհաստալ Չինաստանի, պատուհաս՝ որ տեղի չունի։

ԲՕԼԷՐԱ

Սեպտեմբերի 24ին քօլէրայէն մեռնողներուն թիւն է Նաբոլիի մէջ 126, Իտալիոյ այլեւայլ կողմեր 87, Մարսիլիոյ մէջ 4 և Թուլոնի մէջ 1 հոգի։

ՉԱՆԳԱԿՆԵՐԸ

Պատմական ծանօթութիւնք
Զանգակներու վրայ։

Վերջերս զանգակներու վրայ խիստ հետաքրքրական տետրակ մը հրատարակուած է Ֆրանսայի մէջ, ուր նկարագրուած են զանգակաց պատմութիւնը, եկեղեցիներու մէջ առնոց գեղեցկան կրօնական արարողութիւնները և այլն։ Այդ գրութենէն քանի մը հատուածներ կ'թարգմանենք, որք ընթերցողները պիտի տեղեկացուցեն քանի մը պարագայից վրայ քիչ ծանօթ ըլլալ կը կարծենք առ հասարակ։

«Զանգակները շատ հին են, կըսէ յիշեալ տետրակին հեղինակ Պ. Ֆառնիլ։ Անոնց հնարման թուականին վրայ երբեք ճիշտ տեղեկութիւն մը չկայ, սակայն հաւանական է որ, այս կամ այն ձևին տակ զանգակն հնարուած ըլլայ այն ժամանակն իվեր՝ երբ մետաղայ, մանաւանդ արոյրէ շինուած անօթներուն որոտալի ձայնը ճանչուեցաւ։

«Այս գիւտը Չինացւոց վերագրուած է, որք իրենց Հօանկ—Ֆի կայսեր մէկ հրամանը կը պատմեն՝ զանգակներ ձուլելու համար, Քրիստոսէ 2264 տարի առաջ։ Բան Աստուածաշունչ մատեանի, Եբրայեցիք Եգիպտացիներէն ուսած էին զանգակ ձուլելու արուեստը, որոցմէ շինեցին երբ տակաւին անապատին մէջ կը բանակէին։ Յոյներն և Հռոմայեցիք փոքրիկ զանգակները ճանչեցին։ Օգոստոս կայսրն այդ փոքրիկ զանգակներէն մեծ թիւով զետեղել տուաւ Արամազդի Կապիտոլեան տաճարին վրայ և նոյն թուականին զանգակաց հնչիւններով կը հրաւիրուէր հասարակութիւնը այլեւայլ պաշտօն գնելու համար։ Հալածանաց դարերուն մէջ, քրիստոնեայք համարձակած չէին Հռոմայեցւոց նման զանգակ գործածելու՝ ժողով կոչելու նշան տալու համար։ Իրաքանչիւր քրիստոնեայ իր տունը լուր կը տար թէ ո՛ւր և ե՛րբ պիտի գումարի ժողովը։

«Քրիստոսէ 865 թուականէն առաջ, ուր զանգակները մուտ գտան Ցունաց մէջ, հասարակօրէն կը գործածուէին տախտակներ (կոշնակ) գումարմանց նշան տալու համար։

«Քրիստոնեայ Ցոյնք այսօր իսկ կը գործածեն զայն (կոշնակը)։ Աֆոնը լերին վրայ բոլոր եկեղեցական արարողութիւնք կոշնակով կը սկսուին։ Վիւանանու մէջ մարոնիտ կրօնաւորը՝ ծառի մը վրայ կախուած երկու տախտակներու ընդհարման ձայնով կը կանչէ մոլորեալ ճանրորդին։

* * *

«Նոյն զանգան կարծիքներ կան զանգակին Արևմտեան եկեղեցեաց մէջ մուտ գտած թուականին վրայ։ Ամենէ աւելի ընդհանրութիւն գտած կարծիքն այն է թէ, զանգակը մուտ գտաւ նախ Նոլա եպիսկոպոսին կողմանէ, Իտալիոյ Բամբանիա գաւառին եկեղեցեաց մէջ, Քրիստոսի 409 և 431 թուականաց մէջտեղ։ Այս կարծիքն ընդունած են մասնաւորապէս Սրպէր Լը Տէպոնէռ, Անժ որ Նուայէ՝ Մոն Քասէնի արբայ, Անժ Ռօբա Լայլն։

«Սակայն Սէն Բոլին բառ մ'անդամ գրած չէ, զանգակներուն նկատմամբ, Նոլայի տաճարին վրայ գրած մանրամասն նկարագրութեան մէջ։ Զանգակի գործածութիւնը Ցոյն եկեղեցեաց մէջ աւելի ուշ մտած է Հռոմայեցի եկեղեցիներէն։ Վէնտիկի պատմաբանք կըսեն թէ, սոյն քաղքի հանրապետութեան դո՛ռ Իւրսիս Բաթրիաշիքուս առաջին զանգակները զրկեց 865 թուին, առ Միշել կայսրն, Սարակինոսաց դէմ իրեն ըրած օգնութեան շնորհակալութիւն յայտնելու համար։

«Մէհամմէտ Բ Սուլթանի Պոլիսն առնելէն այսինքն 1452 թուականէն ետև զանգակի գործածութիւնն արգիլուեցաւ ամբողջ օսմանեան պետութեան մէջ։

«Քրիստոսի 770 թուին Էթիէն Գ. Պապը, Հռոմի սուրբ Պետրոս եկեղեցւոյ վրայ աշտարակ մը կանգնել տուաւ երեք զանգակ զետեղելու։

«Ինոներորդ դարուն սուրբն Ալտէրիկ, եպիսկոպոս Մանսի, տասներկու զանգակ ձուլել տուաւ իր ոթոռն ունեցած եկեղեցւոյն համար։

Մեռասանորդ դարուն Թոզէրթ թագաւորն Օրլէանի Ակոթ Էնիան եկեղեցւոյ համար ձուլել տուաւ հինգ զանգակ, որոց ամենէ խոշորը 2900 լիտրէ կշռէր։

«Հնգեռասաներորդ դարուն զանգակներն սկսան աւելի ծանր շինուելու։ Այն դարուն մէջ, ուր զանգակներն սկսան եկեղեցեաց մէջ գործածուիլ, մեռելները թափուելէ ետև կը մկրտուէին։ Զուլարանը մտնելէ առաջ զանգակը առաջին օրհնութիւն մը կը ստանայ, իսկ զանգակատուն հանուելու միջոցին կը ստանայ երկրորդ օրհնութիւն մը։ Զանգակները ջուրով մկրտուելէ զատ նշաններ ալ կը ստանան իրենց վրայ, և կառնեն նաև սուրբի մը անունը։»

ԿԱԹՈՂԻԿ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Օտար երկիրներ զրկուած առաքելութեանց մէկ վիճակագրութիւն եղած է, որոյ համեմատ զրկուած են

Երկու հազար հինգ հարիւր Ֆրանսիսկեան՝ Զինաստան, Մառոք, Եգիպտոս և Ամերիկա,

Հազար հինգ հարիւր Ճիզուիթ՝ Պէնկալա, Անգլիական Կիւանա, Մատակասկար, Հայաստան և այլն,

Հազար Քապուշին՝ Հնդկաստանի այլեւայլ կողմերն և հնդկական Ովկիանոսի կղզիները,

Եօթ հարիւր յիսուն Բարիզի օտար առաքելութեանց կրօնաւորներէն՝ Ճարոն, Զինաստան, Քորէ, Մալէզիա և Թոնքին,

Հինգ հարիւր երսուն Տոմինիկեան՝ Միջագէտք, Կեդրոնական Թոնքին և Ֆիլիպեան կղզիք։

Երեսուն մէկ Օգստ՝ Սէյլան, Եաֆա, Քոլոմպիա։

Երկու հարիւր տասն Լազարեան՝ Հայաստան, Պրազիլիա և Ամերիկայի զանազան կողմեր։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

Հալէպ, 25 սեպտեմբեր

Զէյթուն քաղաքը բոլորովին ջնջուեցաւ հրդեհէ մը, որ ծագեցաւ երկուշաբթի։ Թանկագին արժողութեամբ վաճառքներ պարունակող ամբողջ շուկան ինչպէս նաև չորս հարիւր տուներ մոխիր դարձան։ Խնամութիւնք կարելի եղած ամէն ջանք ըրին կրակը մարելու համար, բայց երբէք միջոց մը չունէին անոր առաջքիմութիւնն արգիլելու համար։

—

Պաղեստի Նազիպ էլ Էշրաֆ Սէյիտ Միւէյսան էֆէնտի, Օսմանիէի առաջին կարգի ականակուռ պատուանշանն ստացած է։ Իր տիկինն ալ Շէֆաղաթի երկրորդ կարգն ստացած է։

—

Երից կայսերաց տեսակցութեան առաջին եւ անմիջական հետևանքն է, կարգ Բէրլայի անգլօ-ֆրանսական թերթը, Ռուսիոյ և Թուրքիոյ մէջ տեղ եղած բարեկամական յարաբերութեանց աւելի սերտանալը, որք քանի մը ժամանակէ 'ի վեր օր ըստ օրէ մտերմական դարձած են։ Պալատական ակմրոց մէջ արդէն կը խօսուի պատուիրակութեանց և նը-չանաբաշխութեանց փոխանակութեան մը վրայ, և հաւատալու տեղի կենալ կը թուի թէ, դիտաւորութիւն կայ այս կերպ պաշտօնական յարգանքներ փոխանակելու։

—

Վեհափառ կայսրն Էմիրկէնի մէջ պալատ մը նուիրած է Գարատաղի իշխանին։

—

Ներկայ տարուան «Անատօլու Գաղիի ասքէր» բարձր պաշտօնը յանձնուած է Մէհմէտ Շէրիֆ էֆէնտիի։

—

Գանձուց պաշտօնէութիւնը շրջաբերական մը զրկած է գաւառաց կառավարիչներուն, որով կը յիշեցուցնէ թէ, Մուհամիրներու տասանորդի տուրքն վերջ մնալն երեք տարին պէտք չէ որ անցնի, առանց տէրութեան հողին վրայ հաստատուած օրէն ոկսեալ հաշուելով։ Հետևաբար կառավարիչք կը պարտաւորին այդ հաստատութեանց ճիշտ թուականներն որոնել, որպէս զի յիշեալ տրոց հաշուման սկսուի եթէ երեք տարին լրացուցեալ մուհամիրներ կան հաստատուած։

—

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնն ութ տնտուկ գիրքեր ընծայ զրկած է կայսերական կառավարութեան։

Հանրային կրթութեանց նախարարութիւնը տնտուկներէն մին կայսերական պալատի մատենադարանին յատկացուցած է, իսկ մնացեալները զանազան հաստատութեանց մատենադարաններու։

—

Հանրային կրթութեանց նախարարութեան վարչութեան մէջ նորանոր փոփոխութիւններ եղած են։ Այն նախարարութիւնը մեծ ջանքեր կրնէ պէտք եղան բոլոր գաւառաց մէջ բազմաթիւ նախնական և գաւառական կեդրոններու մէջ բարձրագոյն դպրոցներ հիմնելու։

—

Մանասթիրի նախկին տէֆթէրատար Մէհմէտ էֆէնտի զանձային վերատեսուչ կարգուած է Իզմիրի և Արշիպելեան կղզիներու համար։

—

«Մէսաժէ տ'Ամէրիկ» լրագիրը կըսէ թէ, Թեսալիոյ մահմետականաց շատեր որք Ասիա գաղթած էին, իրենց հայրենիքը վերադարձէր են։ Մէսաժէ կը յաւելու թէ, իրենց ծնած երկիրը տեսնելով այդ գաղթականք յարատաւոյ շարժէր են, մինչդեռ երդումը բրած էին այլ ևս ոչ ոք չընդնել հոն։

—

Պատերազմական գործոց նախարարութիւնն սկսած է տրձակում տալ ծառայութեան պայմանաժամը լրացուցեալ զօրականաց։

—

Մայրաքաղաքին լրագիրք հետևեալ պաշտօնական ազդարարութիւնը կը հրատարակեն։ — «Վիճակահանութեանց և Բանկիոյ երկաթուղւոյն արժէթղթոց Բիւրեներուն ծախսուելն արդիւնքն հակառակ, ամենք լրագիրք կը շարունակեն տակաւին հրատարակել այդ Բիւրեներու վաճառման ծանուցումներ։ Հետևաբար կ'ազդարարուի լրագրաց, որ բացարձակապէս արգիլուած է իրենց այդ տեսակ ծանուցումներ հրատարակել։»

—

Գանձուց պաշտօնէութիւնը շրջաբերական մը հրատարակած է, ծանուցանելով թէ, Տէրութեան և տասանորդի այլ-ընդեղներու միջև ծագած դատերն այսուհետև Վարչական ժողովոյ առջև չպիտի տեսնուին, այլ հասարակ դատարանաց առջև, որք միայն ձեռնհասութիւն ունին, քսան հիմնական օրինաց Պետութեան, Տէրութեան և անհատից միջև ծագած որևէ վէճերը դատելու։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Հարեւանցաբար երեկոյեան ժամ 8ին ռուսական Թոմսն նաւը, ուր կը գտնուէր Ռուսաց Պօլսոյ դեսպան Նէլիւսոֆ իշխանը, նաւահանգիստս հասաւ Հաւդոսէն գալով։ Դեսպանին հետ միասին էին տիկին Նէլիւսոֆ, իր երկրորդ որդին, դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Իվանոֆ, Տարատնէլի հիւպատոս Պ. Իւքովիչ և դեսպանատան գանձապահ Պ. Օմպլա։ Դեսպանն իր հետեւորդներով Միլի պանդոկն իջեւանեցաւ։ Այսօր պիտի մեկնի մեր քաղաքէն։

—

Գերմանիոյ Պօլսոյ դեսպան Պ. Բասովիչ, չորեքշաբթի երեկոյ Այտընէն և Եփեսոսէն վերադառնալով, հետեւեալ հինգշաբթի օր մեկնեցաւ ի Պոլիս։

—

Դաւառից գատարանաց վերաքննութիւնը Սբրբի էֆենտի Մէնթէշէ ուղղուցաւ, նահանգին դատական գործոց վիճակն ու ընթացքը քննելու համար։

—

Պօլսոյ լրագիրք կը հաստատեն թէ Տամիա Հայրիէթ էֆէնտի կայսերական հրամանաւ գաւառիս հանրաց վերաքննչ կարգուած է։

—

Մէնթէշէի մութէսարրիֆը տեղւոյս կառավարութեան գրկած է նահանգին մէջ եղած մարդահամարին արդիւնքն որ է 363,561 հոգի Մուղլայի գաղային մէջ, 27,072 Մէլէս, 13,388 Պաուրում, 31,095 Մէրմէրիս, 22,824 Մէյրի։

—

Օգոստոսի 22էն մինչև սեպտ. 6 Բլոդմէնի մաքրանոցն հասած են 30 անգլիական, 9 գաղղիական, 3 իտալական, 2 ռուսական 2 եգիպտական, 1 աւստրիական, 1 նորվէկեան և 2 հելլենական շոգենաւ։ Նոյնպէս 2 օսմանեան, 3 իտալական, 6 աւստրիական, և 6 հելլենական առագաստանաւ։ Ամենայնով հասած են 243 ճանապարհ։

—

Բնակարանն անծանօթ և քաղաքին մէջ թափառական չգտնելով, հասարակութեան անդորրութիւնը վրդովող Դանիկ անուն անձ մը ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուելով՝ հոկտոմբեան տակ առնուէր է։

—

Էօսէմիշի դայմագամը կը գրէ տեղւոյս Կառավարութեան թէ, Դարաճա Սու գաւառակին մօտ Եէնիճէ գիւղակի բնակիչներէն Հաճի օղլու Մէհմէտ և Մօլլա Մէհմէտ անուն երկու անձինք ինքզինքնին կախելով անձնասպան եղեր են։ Նոյնպէս Պիրկիի մօտ Ուսմուրլու գիւղակէն Ֆաթմա անուն կին մ՚ինքզինքը կախեր է։

—

Մխախոտի մենաշնորհն պահակներն, երկուշաբթի գիշեր Այի Տիմիթրի թաղը տուն մը մնալով, հարիւր օխայի չափ ծխախոտ և մէկ ջարդելու մեքենայ կը գտանեն և կը գրաւեն։

—

Երկկ առաւօտ նաւամատոյցին մէջ խղդուած մարդուն մը դիակը կը գտնուի։

—

Նոյնպէս երէկ, մնացորդներու շուկային մէջ տասներկու տարեկան յոյն աղայ մը, իրմէ տասն տարեկան աւելի մեծ հրէայ աղայ մը կը վիրաւորէ դանակով ձախ թեւէն։ Վիրաւորիչը կը ձերբակալուի։

—

Զալ գաւառակի վաճառականաց և այլ բարեսէր անձանց մէջ հանգանակութիւն մը բացուէր է Տէնիզլիի մութասարրֆի փաշային նախաձեռնութեամբ, անոնք Իզմիր հեռագրական թել մը զետեղելու համար։ Հանգանակութիւնէն գոյացեր է արդէն 52,500 ղրուշի գումար մը։

—

Բիւյիւքի մէջ աւազակութիւն ընող չարագործներէն մինչև հիմայ թէ սպանեալ և թէ ողբաւական բռնուած են։ Վերջին անգամ Մէնթէշէէն կեղրեն թէ Պէքիր անուն աւազակ մ՚ինս ձերբակալուէր է։

ԱՌ ՁԵՌՆ ԼՈՒՐ

ԾԱԲԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ

Հետաքրքիր մը գիտնալ ուզելով թէ ի՞նչ մեկնութիւն կը բերուի առաւուծաբանութեան Ճարտիանի ոտ առղերուն՝

«Որ անփակ գրով հաստատեցեր զԱստուածութիւն քոյ»

Ծաբան յանձն առած է զայն լիապէս մեկնել, բայց տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ, գալ անգամ պիտի հրատարակենք մեր մեծխմաստ Ծաբանի աստուածաբանական մեկնութիւնը։

Վերջին Սեպտեմբեր 24ին լրացող շաբթուն մէջ Իզմիրէն ի Բասրա երկաթուղւոյ գործողութեանց հաստիճն է անգլ. ոսկի 2566—16—3 ի կշիռ 2810—3—10 անցեալ տարուան համապատասխանող շաբթուն։

Նոյն թուականին լրացող 12 շաբաթուց միջին հաշիւն է անգ. ոսկի 2873—12—3ի կշիռ 2961—14—9 անցեալ 1883 տարուան համապատասխանող շաբաթաշրջանին։

Դրաւնէակ Լիրը-Բեան

Իզմիր, 26 Սեպտեմբեր 1884

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԳԱՐԻ։ — Մինչեւ իջած վիճակին մէջն է, չորեքուս ծախուեցաւ 30,000 քիլէ առաջին տեսակը 12—12 1)4 երկրորդը 10 1)2—11 1)2 դրչ քիլէն։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ։ — Միայն 200 քիլէ ծախուեցաւ 42 փարա օխան։

ՍՊԻՏԵՆԻ ԿՈՒՏ։ — Ծախուեցաւ 12,000 օխայ 73—76 փարա օխան։

ՍՊԻՏՕՆ։ — Ծախուեցաւ 68 կոլով Գարահիսար 105—107 դրուշի չէքին, 24 տուէթ 102ի, 65 այլ այլ հին և նոր թալէքուալէ 96—101, 2 կոլով չէքքնիթը 95 դրուշ։

ԲԱԼԱՄԻՏ։ — Մօտի կոլով 5000 կենդինարի չափ ապրանք եկաւ, ծախուեցաւ 2000 կենդինար 85—118 դրուշ։

ԲԱՄԲԱԿ։ — Նոր ապրանք սկսաւ երեւիլ, ծախուեցաւ 15 հակ միայն 340 դրուշ կենդինարը։

ՍՈՒՍԱՄ։ — Հեռագրեալ նոր հասայթը կշռանոյ ծախուեցաւ 16,000 օխայ 102—106 փարա օխան։

ԲԱԿԱԼԱՑ։ — Ծախուեցաւ 80,000 օխայ 32—31 1)2 փարա։

ԹՈՒՋ։ — Ծախուեցաւ 50,000 կենդինարը Այտընի ապրանք 60—90 էրսկյալի 50—75 (էրսկ) ընտրուած 110—160—200, բրփուզ 30—32 դրուշ կենդինարը սկիզբէն մինչև երկկ իրիկուն 40,675 բեռ եկած է։

ՁԱՄԻՋ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ։ — Բաղաքի և սև չամիչներուն հասոյթը որքան շատ այնքան ալ գիները ցած են։ Եւրոպայէն չուղարկելուն համար շատ տարիներէ ի վեր հմանը տեսնուած չէր, սուլթանին 130,000 կենդինար ի պահեստի ապրանք կայ, չորեքուս Ծախուեցաւ 10,300 կենդինար 1—5 1)4 ըստ տեսակին։ սև չամիչ 15,000 կենդինար կայ ի պահեստի, ծախուեցաւ 2700 կենդինար 32—65 դրուշ ըստ տեսակին։

Բաղաքի ծախուեցաւ 1900 կենդինար 1 3)4—2 3)4։

—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԴԻՐ

Լոնդրա	3 ամիսուան	136 5/4—137
Մարսիլիա	3 ամիսուան	217 —217 1/2
Թրիեստ	3 ամիսուան	445 —447

ԲԱՍՍԱՊԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՏՕՆ ՍՈՒՐԲ ԽԱՉԻ Ի ՄԱՂՆԻՍԱ

Կէր-կէ, 16/28 Սեպտեմբեր 1884

Կառախաւմը պիտի մեկնի Իզմիրէն ի Մաղնիսա չորեքշ. կէս օրէն առաջ ժամ 9,30, կէսօրէն ետև 1,50, իսկ կիրակի առաւաւտեան ժամ 7,30ին։

Պիտի վերադառնայ Մաղնիսայէն Իզմիր կիրակի կէս օրէն ետև ժամ 4,30, երկուշաբթի և երեքշաբթի կէսօրէն առաջ ժամ 8,20, կէսօրէն ետև 4,35ին։

Երթալ և մնանգամայն դառնալու համար առմնակաց գիներն են Ա կարգ 35, Բ կարգ 25 և Գ կարգ 20 դահեկան Խարոգքէօյի համար եւ գինք նոյն են։ Տոմսակները չէ կարելի ուրիշին ծախել կամ փոխադրել։

—

ԳՈՒՐԳԱՆ ՊԱՑՐԱՄ

Պայրամին երկրորդ օրը Բասրայի երկաթուղւոյն կառախաւմները պիտի մեկնին Մաղնիսայի, Բասրայի և Ալաշէհիրի համար։

Կառախաւմն Իզմիրէն պիտի մեկնի Մաղնիսայի և Բասրայի համար առաւաւտեան ժամ 8,45ին, իսկ Ալաշէհիրի համար առաւաւտեան ժամ 9,30ին։

Մի և նոյն օրը կառախաւմը Դասրայէն պիտի մեկնի կէսօրէն ետև ժամ 12,05ին և 12,35ին, իսկ Մաղնիսայէն 9,10 և 1,55ին։

Պայրամին երրորդ օրը Դասրայէն պիտի մեկնի կէսօրէն ետև ժամ 12,55ին, իսկ Մաղնիսայէն առաւաւտ ժամ 8,20ին և կէսօրէն ետև 1,55ին։

Չորրորդ օրը պիտի մեկնի Ալաշէհիրէն առաւաւտ ժամ 10,15ին, Դասրայէն կէսօրէն ետև 3,15ին, Մաղնիսայէն կէսօրէն ետև 4,15ին։

Երթալ և դառնալու համար առմնակաց գինն է, Խօրոզ Բէօյի և Մաղնիսայի համար Ա. կարգ 35, Բ կարգ 25 և Գ կարգ 20, Դասրայի համար 40, 30, 25, Ալաշէհիրի համար 55, 40, 30 դահեկան։

Տոմսակներն անձնական են և չեն կրնար ուշ ծախուիլ ոչ ալ փոխադրուիլ։

—

ՊՈՒՐՆԱՊԱՅԻ ՃԻԼԳ.

Նարլը քէօյի Խաչի տօնին առթիւ, 16/28 սեպտեմբեր կիրակի օր, յաւելուածական կառախաւմ մը պիտի մեկնին ի Պուրնովա։

Իզմիրէն պիտի մեկնի առաւաւտեան ժամ 7ին, իսկ Պուրնովայէն ժամ 7,30ին։

LONDON PHARMACY

Իզմիր, 1 Յուլիս 1884

Պարոնայք Ա. Մուռ և ընկերք պատիւ ունին ծանուցանել քաղաքիս բժիշկներուն, վաճառականներուն և ընդհանրապէս հասարակութեան թէ, իրենց դեղարանին մէջ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆՑ ԱՇԽԱՏԱՐԱՆ մը աւելցուցած են ընդ տնօրինութեամբ մի մասնաւոր քիմիագէտի, զոր յատկապէս Եւրոպայէն կոչուած են։

Պարոնայք Ա. Մուռ և ընկերք արդէն պատրաստ են որպէսզի ամեն տեսակ գործարանաւոր և ոչ-գործարանաւոր նիւթերու վրայ, ինչպէս են հանք, թթուն, ջուր, գինի, մեղր, ոսիրոն, բոյս և տունկ եւայլն եւայլն։

ELIXIR DENTIFRICE

ԷԼԻՔՍԻՐ ՏԱՆԹԻՃՐԻՍ ակռայ մաքրող հեղուկին գործածութեամբ, բոլորովին կանգնի

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ՑԱՒԸ

•

ՓԻ. ԷՏԻՆՏԵԱՆ ԿՐՕՆԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԳԼԽԱՒՈՐ ՏՕՄ ՄԱԿԻԻԼՕՄ

Իրր ամենէ մեծագործարանաւորութիւն Պրուսիոյի մէջ 1880ին երկու հատ ոսկի շքագրամ ստացած է։ Իսկ արքայ Փիէր Պուրբոնի կողմանէ 1873ին հնարուած է

EAU de ZENOBIE

ԶԷՆՈԲԻԱՅԻ ՋՈՒՐԸ

որ մազերուն իրենց նախկին գոյնը տալու համար եղական ջուր մ՚է և քիչ օրուան մէջ արդիւնքը կը տեսնուի։ Գործածութիւնը խիստ դիւրին է։ Այս հեղուկը ներկ չէ, այլ ընտիր դեղաբաղադրեալ ջուր մը, որ մազերը զօրացուցնելով թափիլը կարգիլէ և իրենց նախկին գոյնը կուտայ։

•

ԼԱՀՕՌԻ ՓՈՒՏՐԱՆ

փակչող, կակուղ և փայլուն է։ Լահօռի Խոռոչին մէջ կը բոլանդակին թէ բրինձի փոշին և թէ մինչև հիմա գործածուած փոշիներուն (փուտրա) ընտիր յատկութիւնները։ Այս փոշին եթէ միշտ գործածուի, մարթինը դեղեցկութիւն և փայլունութիւն մակուայ՝ և կը պահպանէ զայն։ Այս փոշին քսուելէ վերջ պէտք է որ բարակ լաթով կամ կակուղ վրձինով մը սրբուի։

•

ՏՈՔԹՈՐ ՌԻՇԱՐԻՆ ՆԻՐԿԸ

խիստ կատարեալ և ընտիր ներկ մ՚է։ Գործածելէ առաջ մազերը լուալու առանց պէտք կենալու՝ մաղ և մօրուք կընկերկէ և մարթին վրայ ամենևին բիծ չձգէր։

Ընդհանուր գործակալն է Պօրսա Հիւկիւրի փողոց 3 թիւ, 1807ին հիմնեալ ընկերութիւն

ԱՍԼԿԷՆ

Բոլոր ասոնք կը ծախուին Իզմիրի ընտիր հստեղէններ ծախողներուն, դեղարաններուն, դեղագործներուն եւայլն քով։

Ափսկան տաճկատանի համար ընդհանուր գործակալն է

ԺԱՆ Ժ. ՖԷԼԻՓՈՒԶԻ

Իզմիր, Ֆրանկայ թաղ Ռիւկի Ֆէրխանէն։

Prof. Dr. ALBERT

Բոլոր անոնց, որք կը տառապին լուսնոտութեամբ — սարա, EPILEPSIE — ջղաձգութեամբ — CRAMPE — և ուրիշ որեւէ ջղային հիւանդութիւններով — MAUX DE NERFS — յատկապէս կ՚յանձնարարենք ընդհանուր կերպով ճանչցուած եւ պրեթէ հրաշալի մեթոտը Բրօֆէսսոր ՏՕՔԹՕՐ ԱԼԲԵՐԹԻ որ ի Բարիզ թիւ 6 Փլաս տիւ Թռօն, PARIS, 6 PLACE DU TRONE։ Թող ուրեմն բոլոր հիւանդք անոր դիմեն ՎԱՏՅԱՀՈՒ ԹԵՍՄԸ, և իրենցմէ շատեր՝ որք բոլորովին յուսահատած են բժշկուելէ, իրենց առողջութիւնը պիտի վերստանան։ Հիւանդն իր հիւանդութեան մանրամասն պարագաներուն պատմութիւնն հաղորդելէ ետև նամակի միջոցաւ կը դարմանուի։ Պ. Բրօֆ. ՏՕՔԹՕՐ ԱԼԲԵՐԹ առողջութիւնը կատարելապէս ստանալէ ետև հաստատում կընդունի հիւանդէն։

Maladies Secrètes

ԾԱՆՈՒԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արմատէն կը բժշկուին իմ մեթոտովս՝ որ հիմնուած է գիտական նոր խուզարկութիւններու վրայ, նոյն իսկ եթէ այդ հիւանդութիւնք յուսահատեալ վիճակի մ՚ալ հասած ըլլան։ Կը բժշկեմ նաև պատանեկանութեան ժամանակ սերմնահոսութենէ և ջղային տկարութեանց յաւալի հետեւանքներն և անկարողութիւնները։

ԴԱՂՏՆԻՔ ԴՈՒՐՍ ՀԱՐՏՈՒԻՐ

Խնդրեմ հիւանդութեան ճիշտ նկարագրութիւնը ղրկել ինձ։

ՏՈՔՏՈՐ ՊԷԼԼԱ

Անդամ բազմաթիւ գիտական ընկերութեանց

Dr. BELLA

Membre de plusieurs sociétés scientifiques.

6. Place de la Nation 6.

ԲԱՐԻԶ—PARIS

IMPORTANT

PILEPSIE

Spasmes, Eclampsie et Névroses

Լուսնոտութիւն (սարա)

Ջղաձգութիւն (սբաղմօ)

և ամէն կերպ

Ջղայինհիւանդութիւնք

ՀԻՄՆԱՊԷՍ ԿԸԲՈՒԾՈՒԻՆ

իմ մեթոտովս

Դրական հաստատումնք բժշկուելէ վերջ կը բերուին։

Դարման կը տրուի

թղթակցութեան միջոցաւ։

ԲՐՕՖ. ՏՕՔԹՕՐ ԱԼԲԵՐԹ

Prof. Dr. ALBERT

Honoré par la société scientifique française de la Médaille d'or de 1re classe pour mérites distingués.

6. Place du Trône 6.

ԲԱՐԻԶ — PARIS.

B. DIOGENIS & C°

—o—

Վ. ՏԻՕՅԷՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՄԵՆԱՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՆԻՒԹՈՑ

Սկիւտար ՀԻՒՍԷՍԻՆ, 19/1 Մայիս, 1884

ԿԱՆԱՆՑ ԴՕՍԹԻՄՆԵՐու, ՌՕՊԱՆԵՐու և ՏՂՈՑ ՀԱԳՈՒՄՆԵՐու համար ժամանակ գիներով ամենէ նոր տեսակ ՄԵՏԱՔՍԵԱՅ, ԲԸՐԴԵՂԷՆ և ԲԱՄԲԱԿԵՂԷՆ ՍՊՕՕՅԱՆՆԵՐ, ինչպէս նաեւ զանազան տեսակ ՖԱՆԹԱԶԻԱՅԻ ՀԻՄԿԷՆՆԵՐ, ի վաճառ հանուած են։

Ամենանոր և ամեն տեսակ ձեւերով ՓԵՂՈՑՐՆԵՐ կանանց, փոքրիկ աղջկանց և փոքր տղոց համար։

Տանթէլաներու, անեղնագործութեանց, երիզներու, ժապաւէններու, ծաղիկներու և փետուրներու, քօրսէներու, վզնոցներու, փողկապներու, ձեռնոցներու, հովահարներու, հովանոցներու և այլն և այլն կատարեալ և բազմազան տեսակներ։

Վերջապէս նուրբ ճաշակի յարմար նիւթերու առատ զանազանութիւն մը։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Կը գտնուին յիշեալ ընդարձակ վաճառատանց մէջ

ԱՐԾԱԹ ՄԼՃԻՏԻՅԷՆ 33 ԳՐՈՒՇԻ ՀԱՇԻՒՈՎ

Իզմիր 1/13 Մայիս 1884

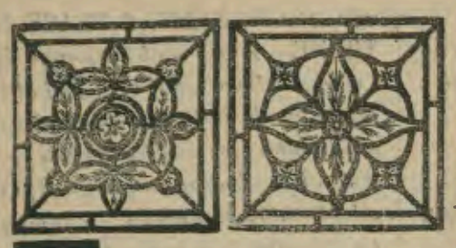

Mc. Caw, Stevenson and Orr d'Islande.

ՊԱՏՈՒՀԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻՆԵՐ

Ապակիի վրայ գոյներու ամենակատարեալ նմանութիւն։ — Խիստ դիւրինկերպով կը փակցուին։ — Գոյները անաւէր են և երաշխաւորեալ։ — Գիները բացառիկ կերպով աժան են։ Ամբողջ Տաճկաստանի և Եգիպտոսի համար միակ գործակալ.

Ց. Գ. ՎԷՄԵԱՆ և Ընկերութիւն, Զմիւռնիա, Եուսուֆի Ֆէրխանէն թիւ 20։

Կը ծախուի նմանապէս Պ. Ֆ. Քասարիի վաճառատունը Ֆրանկաց փողոց, ինչպէս նաև Պ. Ա. Նոռայի և ընկերութեան վաճառատունը, Շիշէճիլէր ճատտէսի։

MOORE'S

ԳԱԼԻՔՈՒՄ

ՍՈՒՏԻ ՓԱՊԱՐՆԵՐՈՒ (ՆԱՄԱՐ) ՀԱՄԱՐ ԱՆԵՂԷՆ ԲՈՒՅԺՈՒՄՆ

Ի Դեղարան «ԼԸՆՏԸՆ ՖԱՄՈՒՄԱՆ»

ORPHELINAT GREC

ՅՈՅՆ ՈՐԲԱՆՈՑ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Այս վիճակահանութիւնը բացառական է՝ տոմսակներն ստացողներու ընծայած իր մեծ բաղդին, իր լաւներուն թուոյն, բնութեան և բաղդրութեան պատճառաւ։ Լաւներուն բուն արժէքը նոյն իսկ հանուած տոմսակներու ամբողջ գինէն բարձր է։

Առաջին և մեծ լաւ է գիւղական ընդարձակ տուն մը, որ շրջապատեալ է 14,500 քառակուսի կանգունի մօտ լայնածաւալ պարտէզէ մը։

Հետեւողներ 51 լաւները կը բաղկանան պարտէզներէ, լեցուած ծովու եղերքներէ, որք կը գտնուին Կէօղթէփէի ամենէ նշանաւոր մասին վրայ, և որոց ամենէ փոքրն ունի 15 կանգուն երես և 36 կանգուն երկայնութիւն։

Տոմսակաց թիւն է 3315, իւրաքանչիւրին գինն է մէկ ոսկի օսմանեան։

Վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի առաջիկայ դեկտեմբեր ամսոյ մէջ յատկապէս կազմուած միջազգային մասնաժողովի մը հսկողութեան տակ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել յունաց Որբանոցը ուր ղետեղուած է ծրագիրն ու պայմանները։ Նաեւ իւրաքանչիւր տոմսակ կը կրէ իր վրայ լի ու լի բացատրութիւնները։

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ

ԹԷՅ

Զինաստանէ և Ճավայէ ուղղակի ներաբերուած թէյերու ամենաընտիր տեսակներ կ'ծախուին խիստ չափաւոր գիներով Ց. Գ. ՎԷՄԵԱՆ և Ընկերութեան մթերանոցը, Եուսուֆեան ֆէրխանէն թիւ 20։

ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻ

Սալոնիքի, Նիկոմիդիայի եւ Թէնէտոսի ընտիր գինիներ փոքր տակառներով կը ծախուին Եուսուֆեան ֆէրխանէն թիւ 20 մթերանոցը։

THE

LIVERPOOL & LONDON & GLOBE

INSURANCE COMPANY

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ և ԼՈՆՏՈՆ և ԳԼՈՊ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհիս մէջ գոնուած հրդեհի ապահովական ընկերութիւն

ՄԵԾԱԳՈՅՆԸ

Դրամագլուխ ի պատրաստի 6,679,175 *Մթր. ոսկի*

1881 *տարեկան հասոյթ* 1,632,484 » »

Ընկերութիւնը հիմնուելէն ի վեր վճարած կորուստը

17,742,921

Անհամեմատ պատասխանատուութիւն բաժնեկիցներու

—o—

Այս ընկերութիւնը կապահովէ հրդեհի դէմ թէ՛ Իզմիրի և թէ՛ շրջակայից մէջ շէնքեր, կահկարասիներ, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ, գործարաններ եւ։ Անգլիական ամենէ մեծ ապահովական ընկերութեանց պայմաններուն համեմատ։

Ընկերութիւնը կապահովէ նաև կեանք, ապրկանց օժիտ, ցկեանս եկամուտ, (rente viagère) *եւ։*

Ապահովելոց տրուած վերջին բաժնեդինք (շահու բաժանումով միատեղ) 1¾ % եղան, տարեկան ապահովեալ գնոյն վրայ։

Գործակատար

ՅՕՆ Տ' ԱՆՏՐԻԱ

Ֆրանկաց թաղ, Անթուան տ'Անտրիայի Ֆէրխանէն

Ապահովիլ ուզողը կրնայ դիմել նաև Եօլ-Պէտէսթէն Փոխ Գործակալք Ս. Սպարթալեան եղբարց սեղանատունը։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Յօն Ա. Ա. Կոռ

Ապահովել ուզողները պէտք է դիմեն առ Պ. Ց. Կ. ՀԻՒՍՆԵԱՆ, Սէֆերեան խանին քով՝ Եսայեանց մաղազան։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀԱՆԳՈՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Compagnie d'Assurance Viennoise—Vie et Rentes Viagères-

Վիէննայի Կենաց և Հանգստեան Թոշակի Ապահովութեան Ընկերութիւնը խիստ շահաւոր և դիւրամատչելի պայմաններով ապահովութիւններ կ'ընդունի ամեն կարգի և հասակի անձանց.

Ա. Ուղղակի մահուան դէմ ապահովութիւն։

Բ. Որոշեալ ժամանակէ մը վերջը վճարելի ապահովութիւն։

Գ. Փոքրիկ տղայոց և աղջկանց դրամագլուխ և օժիտ ապահով։

Ընկերութիւնը իւր մօտ ապահովեալ անձինքը կ'ընդունի իւրաքանչիւր քնկեր, և միշտ 3 տարին անգամ մը ապահովեալին վճարելի մէկ տարուան տուրքին վրայ միշտ % 40 բաժանելի շահ մը երաշխաւորելով։

Ընկերութեանս դիւաւոր և լիազօր Գործակատարները. Ի Պոլիս, Տեարք Լբպէ է Ֆիլ Վիկթորի դրամատունն է։

Զմիւռնիոյ Գործակատար Մ. Օսկար Միրզան Լ.օքալ Էքզէ Էմանժէլիք Ն° 27։

Եւ որովհետև այս Ընկերութեան մանաւոր և շահաւոր պայմանները շատ ճիւղերու կը բաժնուի, առ այժմ պէտք է դիմել առ Մ. Նազարէթ Եաղբճեան, Վերատեսուչ Թուրքիոյ, որ յատկապէս պաշտօնով եկած է հոս քիչ մը ժամանակի համար, որպէս զի լիովին պէտք ըլլալիք տեղեկութիւնք դոհայուցիչ կերպիւ լինին։

CHEMIN DE FER D'AIDIN

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ, ՍԿՍԵԱԼ 17/29 ՅՈՒՆԻՍ 1884

ՊՈՒՃԱ.

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—*Կ. Ա.* 12,15.—*5,15.—*7,20*Կ. Ե. Իզմիրէն*

» 6,30.—7,30.—8,25.—9,40. —*Կ.Ա.* 2,30—*6,30—*8.—*Կ.Ե. Պուճ.*

Ամեն շաբաթ շաբաթի երեքշաբթի 2,30—*Կ. Ե. Վերադարձ* 3,45.—*Կ.Ե.*

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—10,45.—*Կ.Ա* —2,30—4.15—6—*Կ. Ե. Իզմիրէն*

» 7,30.—8,25.—9,40.—12.—*Կ. Ա.* 3,45.—4.50—7,30.—*Կ.Ե.Պուճ*

ՍԷՎԱՏԻ ԲԷՕՅ

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—*Կ. Ա.* | *5,15.— *Կ. Ե. Իզմիրէն*

» 8.— 9,50.—*Կ. Ա.* | *6,15.— *Կ. Ե. Սէվտիքէօյէն*

Ամեն Հինգշաբթի երեքշաբաթ 2.30— *Կ. Ե. Դարձ* 3.30 *Կ. Ե.*

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Ժամ 6,40.—9.—10 45.— *Կ.Ա.* 2,30 —6.—*Կ.Ե. Իզմիրէն*

» 8.—9,50.—11,45.— *Կ.Ա.* 3,30.—7.5 *Կ.Ե. Սէվտիքէօյէն*

*Շաբաթ օրերը 15 վայրկեան ուշ կելլեն

» » 30 » » »

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐ—	*Սէրայքէօյի համար*	8.—		*Կ. Ա.*
»	*Նաղէլիի*	»	8.—10,10.—	» »
»	*Ս.յասուլուքի*	»	6,40.—8.—10,10.—	» »
»	*Թիրէի*	»	8.—10,10.—12.—	» »

SMYRNA AND CASSABA RAILWAY

ԴԼԽԱՒՈՐ ԴԻՆ

Սկսեալ 22 Սեպտեմբեր 1884

ԿԱՌՈՒԴԻՆ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ԻԶՄԻՐԷՆ ԱԼԱՇԷՀԻՐ

Կը մեկնի Իզմիրէն		*Կ. Ա.* 9 30.	*Կ. Ե.* 1 50.
Կը հասնի Մէնէմէն		» 10 39.	» 2 59.
» *Մաղնիսա*		» 11 55.	» 4 14.
Կը մեկնի Մաղնիսայէն	*Ղասապա*	» 12 7.	
» *Սալէհլի*	*Կ. Ե.*	» 2 23.	
» *Ալաշէհիր*		» 3 41.	

ԱԼԱՇԷՀԻՐԷՆ ԻԶՄԻՐ

Կը թողու Ալաշէհիր		*Կ. Ա.* 10 15	*Կ. Ա.*
» *Սալէհլի*		» 11 33	
» *Ղասապա*		» 12 59	
» *Մաղնիսա*		*Կ. Ե.* 1 55	8 27
» *Մէնէմէն*		» 3 12	9 50
Կը հասնի Իզմիր		» 4 20	10 49

SMYRNA AND CASSABA RAILWAY

BOURNABAT

ԻԶՄԻՐԷՆ ՊՈՒՐՆԱՊԱՏ

Սկսեալ 22 Սեպտ. 1884

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
7. 8. 9. 12.	3 15. 4 30. 5 45. 6 45.

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
8. 9. 15 10. 30 12.	2. 20 3. 10 4. 5. 15 6. 30

ՊՈՒՐՆԱՊԱՏԷՆ ԻԶՄԻՐ

ՀԱՍԱՐԱԿ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
7. 30 8. 30 9. 35	1. 30 3. 45 5. 15 6. 15 7. 15

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐ

Կես օրէն առաջ ժամ	*Կես օրէն ետեւ ժամ*
8. 30 9. 45 11.	12. 20 2. 40 3. 30 4. 45 6. 7.

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՏՊԱՐԱՆ, Ի ՍԷՎԼԻ ԽԱՆ ՎԵՐՆԱՑԱՐԿ ԹԻՒ 17